

Valtuustoaloite 19.12.2023: Marika Hannula ja Kaisa Pihlajaniemi: Opiskeluhuollon psykologipalvelut eivät vastaa lainsäädäntöä

Khall 15.01.2024 § 12

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei [x]

Liite: Valtuustoaloite 19.12.2023 Marika Hannula ja Kaisa Pihlajaniemi, Opiskeluhuollon psykologipalvelut eivät vastaa lainsäädäntöä

Valmistelija

Hallintojohtaja p. 040 344 7201

Marika Hannula ja Kaisa Pihlajaniemi ovat jättäneet valtuustoaloitteen 19.12.2023 Opiskeluhuollon psykologipalvelut eivät vastaa lainsäädäntöä.

Aloitteen tekijät pyytävät kaupunginhallitusta ja/tai opetuslautakuntaa selvittämään kunnan mahdollisuuden tehdä kantelu aluehallintovirastolle lakisääteisten tehtävien suorittamatta jättämisestä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tietoon saaduksi ja antaa sen opetuslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merk.

Tämän pykälän ajan pöytäkirjanpitäjänä toimi Saara Mehtälä.

OTE:

Aloitteen jättäneet, opetuslautakunta, sivistysjohtaja

Opeltk 30.01.2024 § 7

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei [x]

Valmistelija

Sivistysjohtaja p. 040 3447 311

Kaupunginhallitus on antanut oheisen valtuustoaloitteen opetuslautakunnalle valmisteltavaksi. Aloitteessa on pyydetty selvitystä kunnan mahdollisuudesta tehdä kantelu aluehallintoviranomaiselle lakisääteisten tehtävien suorittamatta jättämisestä.

Hallintolain (434/2003) 53a.1 § säättää seuraavaa: Viranomaisen, siihen palvelussuhteessa olevan tai muun julkista hallintotehtävää hoitavan lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä voi jokainen tehdä hallintokantelun toimintaa valvovalle viranomaiselle. Lain esitöiden (HE 50/2013 vp, s. 22-23) mukaan kuka tahansa voi tehdä hallintokantelun, ja sen kohteeksi käy mikä tahansa viranomaisen tai sen palveluksessa olevan toiminta.

Hallintokantelusta säädetään hallintolain 8a-luvussa. Kunta, joka sijaitsee hyvinvointialueen alueella on hyvinvointialuelain (611/2021) 3 §:n mukaan hyvinvointialueen jäsen, ja kunnalla on hyvinvointialuelain 142 §:n mukaan muutoksenhakuoikeus hyvinvointialueensa päätöksiin. Vaikka kantelu ei ole muutoksenhakukeino, tulkinta on, että kunnalla on myös jokaiselle kuuluva kantelu-oikeus.

Kantelu on siis valvontaviranomaiselle tehty ilmoitus epäillystä virheellisestä menettelystä tai laiminlyönnistä. Aluehallintovirastoon voit tehdä kantelun silloin, kun toiminta on lainvastaista, virheellistä tai epäasianmukaista tai tehtäviä laiminlyödään. Koska kantelun voi tehdä kuka tahansa, voivat myös valtuustoaloitteen tekijät tehdä halutessaan kantelun itse. Sähköinen lomake löytyy Suomi.fi -palvelusta.

Aluehallintovirastot ohjeistavat ennen kantelun tekemistä käymään keskustelua palveluntuottajan kanssa, tekemään muistutuksen ja vasta sen jälkeen kantelun. Aluehallintovirasto joko siirtää kantelun hyvinvointialueelle käsiteltäväksi muistutuksena tai käsittelee kantelun itse ja hankkii siihen tarvittavat selvitykset ja asiakirjat. Kantelupäätös voidaan todeta aiheettomaksi, antaa hallinnollista ohjausta taholle, jonka toiminnasta kantelu on tehty tai todeta, että kantelun kohteen menettely on ollut lainvastaista ja antaa huomautus vastaisen varalle. Kantelun käsittely voi kestää vuoden.

Tässä tapauksessa kyse olisi aluehallintoviraston mukaan enemmän epäkohtailmoituksesta, sillä kyse ei ole yksilöasiasta (potilaan hoidosta). Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisena PSAVI:n kirjaamoon sähköpostilla. Ilmoituksessa voi kuvata epäkohdan lyhyesti, ilmoittajan ei tarvitse osoittaa perusteluja laista vaan tuoda esille havaitun puutteen hyvinvointialueen järjestämissä palveluissa. Aluehallintovirasto käsittelee asiaa samoin periaattein, olipa ilmoittaja viranomainen tai kansalainen.

Opiskeluhooltoon kuuluvista koulupsykologipalveluiden järjestämisestä on 1.1.2023 lukien vastannut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue. Koulupsykologipalveluista säädetään opiskeluhooltolaissa 30.12.2017/1287 (§ 9 Järjestämisvastuu, § 9 a Henkilöstömitoitus, § 15 Opiskelijan oikeus palveluihin). Ko. lakisääteiset palvelut eivät toteudu alueella lain mukaisesti ja tilanne on sama lähes kaikissa hyvinvointialueen kunnissa, johtuen koko valtakunnan psykologivajeesta. Alueelle sijoitetut psykologien toimet ovat olleet haettavana, mutta hakijoita ei ole ollut.

Hyvinvointialue on loppuvuodesta kilpailuttanut ostopalveluja, mutta tietoa kilpailutuksen lopputuloksesta ei ole saatu. Sivistysjohtaja on tehnyt kyselyjä tilanteesta ennen vuodenvaihdetta ja tammikuussa.

Koska kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa eikä kaupungin hallintosäännössä puhevaltaa ei ole siirretty toimielimille, on mahdollisen kantelun tekeminen kaupunginhallituksen ratkaistavissa. Kantelun tekeminen ei kuitenkaan ratkaise itse ongelmaa, jonka myös hyvinvointialue tiedostaa.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Viitakangas Riitta

Päätösesitys

Opetuslautakunta toteaa aloitteeseen, että kaupunginhallituksella kaupungin puhevallan käyttäjänä on mahdollisuus tehdä kantelu hyvinvointialueen palveluista valtuustoaloitteeseen kirjatuin perusteluin tai epäkohtailmoitus.

Päätös

Hyväksyttiin.

OTE:

Aloitteen jättäneet, kaupunginhallitus

Khall 13.05.2024 § 195

127/00.01.03.02/2023

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei [x]

Liite: Valtuustoaloite 19.12.2023: Marika Hannula ja Kaisa Pihlajaniemi, Keskusta: Opiskeluhuollon psykologipalvelut eivät vastaa lainsäädäntöä

Valmistelija

Hallintojohtaja p. 040 344 7201

Opetuslautakunta toteaa päätöksessään, että kaupunginhallituksella kaupungin puhevallan käyttäjänä on mahdollisuus tehdä kantelu hyvinvointialueen palveluista valtuustoaloitteeseen kirjatuin perusteluin tai epäkohtailmoitus.

Vs. sivistysjohtaja on selvittänyt psykologipalveluiden nyky tilannetta.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on valmistellut ohjeistuksen koskien koulupsykologin tutkimusta sekä tutkimukseen ohjautumista. Ohjeistuksella pyritään mahdollistamaan se, että eri alueilla on tasapuolinen ja yhdenvertainen arviointi koulupsykologin tutkimukseen ohjautumisessa, tätä varten hyvinvointialueella on

valmisteltu yhtenevä lähetelomake koulupsykologitarpeen arvioimiseksi.

Maaliskuun loppuun asti koulupsykologien palveluiden osalta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue eteni minikilpailutuksen myötä tulleiden psykologien tutkimusostojen turvin (16 kpl Oulun eteläiselle). Tarkoituksena hyvinvointialueella on ollut se, että tässä kohtaa olisi tiedossa laajemman kilpailutuksen myötä tulevat palvelut. Säännöllistä koulupsykologin työtä hyvinvointialue on hankkinut myös jonkin verran ostopalveluna osaan kunnista (minikilpailutuksen kautta) toukokuun loppuun saakka. Laajemman kilpailutuksen valmistumisen myötä, palvelut alueelle on selvillä ja hyvinvointialue tiedottaa niistä kuntia tarkemmin.

Psykologipalvelujen hankinnan kilpailutus on käynnistymässä lähiaikoina. Kilpailutuksen materiaalien valmistelu on vielä käynnissä. Myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen omien psykologien rekrytointi on aukeamassa lähiaikoina. Hyvinvointialueella tehdään työtä psykologien saatavuushaasteen raskaisemiseksi alueella.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys

Kaupunginhallitus toteaa, ettei se lähde tekemään kantelua tai epäkohtailmoitusta opiskeluhuollon psykologipalveluiden puutteista ja toteaa, että asiaa valmistellaan hyvinvointialueella parhaillaan. Kaupunginhallitus merkitsee selvityksen tietoon saaduksi. Tämä aloite on loppuun käsitelty.

Päätös

Hyväksyttiin.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa seuraavaa: lasten henkisen hyvinvoinnin turvaamiseksi koulupsykologien palvelujen saatavuus on ensiarvoisen tärkeää lasten koulu- ja myöhemmän kehityksen ja menestymisen kannalta. Nivalan kaupunki pyytää Pohteen hyvinvointialuetta kiirehtimään sen tehtäviin kuuluvan koulupsykologipalvelujen tuottamisen saattamista lain edellyttämälle tasolle.

OTE:

Aloitteen jättäneet, opetuslautakunta, vs. sivistysjohtaja, Pohjois-pohjanmaan hyvinvointialue (POHDE).